

MAKTAB KUTUBXONASI

ERKIN VOHIDOV

MENING YULDUZIM

She'rlar

G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti
Toshkent — 2000

O'z2
B 83

Tahrir hay'ati:
Abdulla Oripov, Jo'ra Yo'ldoshev,
Yo'ldosh Saidjonov, Gulandon Alimova,
Karim Normatov, Nazira Jo'rayeva, Jabbor Razzoqov

Vohidov Erkin.

Mening yulduzim: She'rlar // Tahrir hay'ati: A.Oripov, J. Yo'ldoshev, Y. Saidjonov va boshq. /.— T.: G'. G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashr., 2000—40 b.— (Maktab kutubxonasi).

Yirik jamoat va davlat arbobi, O'zbekiston Qahramoni, xalq shoiri Erkin Vohidov omadi chopgan, baxti kulgan ijodkor. Shoirning baxti shundaki, u xalqining diliga yo'l topib muhabbatini qozongan. Uning o'ziga xos chiroyli, o'ynoqi satrlari, bu satrlar zamiridagi ulkan falsafiy mushohadalar o'quvchini teranlikka chorlaydi, fikrlashga o'rgatadi.

Qo'lingizdagi to'plam sevimli shoirimizning turli yillarda yozilgan she'rlaridan jamlangan.

O'z2

B $\frac{4803620202 - 1}{M352(04) - 2000}$ rejaga qo'shimcha - 99

ISBN 5-635-01817-3

© Erkin Vohidov, G'afur
G'ulom nomidagi Adabiyot va
san'at nashriyoti, 2000 y.

★ ★ ★

Men jilg'aman,
Daryo bo'lib to'lgim keladi.
Ona yurtim,
Senga o'g'lon bo'lgim keladi.
Bugun senga
Faqatgina she'r bag'ishladim,
Kerak bo'lsa
Jonni fido qilgim keladi.

ARMON

Kecha kerak bo'lding,
Bolalik chog'im!
Senga qo'l uzatdim,
Yo'q,
Yetolmadim,
Oshkora g'irromlik qildi
O'rtog'im,
Men: bor o'ynamayman,
Deb ketolmadim.

ONA TILIM O'LMAYDI

Notiq dedi:
"Taqdir shul:
Bu jahoniy iroda,
Tillar yo'qolur butkul,
Bir til qolur dunyoda".
"Ey voiz, pastga tushgin,
Bu gap chiqdi qayerdan!"

Navoiy bilan Pushkin
Turib keldi qabrdan.
Kim dargʻazab,
Kim hayron,
Chiqib keldilar qator:
Dante,
Shiller
va Bayron,
Firdavsiy,
Balzak,
Tagor.
“Va'zingni qoʻy, birodar,
Sen aytganing boʻlmaydi”.
Barcha dedi barobar:
“Ona tilim oʻlmaydi”.
— Hey, bu qanday aqida!
Qoʻlida tabarruk jom:
Forsiy tili haqida
Ruboiy aytdi Hayyom.
Ehtirosli, otashdil
Beranje soʻrdi nolon:
— Nahotki farangi til
Yoʻqolgusi bir zamon!
Neruda, Lorca turdi
Servantesning yoniga:
— Kim qasd etib tigʻ urdi
Ona tilim joniga!

Fuzuliy yondi:

— Ozar —

Tili guldek soʻlmaydi.
Barcha dedi barobar:
“Ona tilim oʻlmaydi”.
Kamalakdek rango-rang
Boʻlsin deb sanʼat, tillar,
Asrlarcha qildik jang,

Armon qildik ming yillar.
Beqadr bo'lsa nahot
Tillardagi tarovat!
Yo'qoldi bu kun, hayhot.
Qabrlarda halovat.
"Faust" yondi gurillab,
"Xamsa" o'tga tutashdi.
Bir sado jahon bo'ylab
Taraldi, tog'lar oshdi.

Bu sado yangrar hamon,
Sira ado bo'lmaydi.
Olam aytar:
Hech qachon
Ona tilim o'lmaydi!

TOG' BILAN SUHBAT

Deyman: Bulutlarga chulg'angan, oppoq
Tumanli boshingga quyosh to'kar nur.
Kimsanki, qarshimda yuksalib mag'rur,
Uzoq-uzoqlarga boqasan, o'rtoq?

Aks sado der:— Tog'!..

Deyman: Qorlaringga qo'rganman qadam,
Ulkan qoyalaring quchib o'tganman.
Ustingdan necha bor uchib o'tganman.
Kimmanki, shunchalar yuksak irodam?

Aks sado:— Odam!..

Deyman: Quvonchingga tor kelur jahon,
Tongdan boshlanarkan bag'ringda gurung.
Nimadir shunchalar faxring, g'ururing,
Ayt, nelar qilibdi qo'yningda makon?

Aks sado der:— Qon...

Deyman: Fanlar sari shahdam yo'l oldim,
Porloq istiqbolim ko'z tutar menga.

Ishon, bir kun yana kelaman senga.
Ammo kim bo'lib — shu fikru xayolim.

Aks sado:— Olim...

Tilagim shu, o'rtoq, haqlisan butkul,
Ilmlar bor qarshimda hali,
Javohirlar to'la bag'ring ochgali
Quchog'ingga yana kelaman, kutgil!

Aks sado der:— Kel!

CHANOQLARGA QO'NGAN YULDUZLAR

Tong yellari bilan o'ynashib,
Ko'k shamlari so'nib qoldilar.
Yo'q, paxtazor vodiya tushib,
Chanoqlarga qo'nib oldilar.

To'lib oltin chanoqlariga
Mayin jilva qilib kuldilar.
Terimchi qiz quchoqlariga
Oppoq paxta bo'lib to'ldilar.

Yana qancha chevar qo'llardan
Pardoz olib bo'ldilar ko'klam.
Mehnat teri bilan yo'g'rilgan
Yulduzlarga kiyindi o'lkam...

Haqli, agar o'z kasbi bilan
G'urur qilsa paxtazor ahli.
Oq oltin ham shuncha sevinchdan
Chanog'iga sig'masa haqli.

BULOQ

Buloq ona yer siynasidan
She'r singari qaynab oqadi.

Suvning kumush oinasidan
Mehrimg bo'lib quyosh boqadi.

To'yib ichdim, suv bilan go'yo
Dilga singdi yurt muhabbati.
Tashnaligim qondi-yu, ammo
Yana ortdi qalb harorati.

ONA TUPROQ

Nega inson yerni qutlug' der,
Tuproqni ham sanar muqaddas?
Yo'q, mo'tabar emas asli yer,
Tuproq o'zi tabarruk emas.

Dastlab o'sha yer uzra odam
To'kkanida halol manglay ter,
Gavhar undi ona tuproqdan,
Qutlug' bo'ldi muazzam bu yer.

O'z muborak tuprog'in inson
Yot nazardan asrab har nafas,
Uni quchib fido etdi jon,
Qoni bilan qildi muqaddas.

Yo'q, mo'tabar emas asli yer,
Qutlug' emas tuproq hech qachon.
Muborakdir inson to'kkan ter,
Mo'tabardir qutlug' toza qon.

★ ★ ★

Kun tog' o'rkachiga tirmashar asta,
Novvot qoyalarda yaltiraydi qor.
Yuksak cho'qqilardan boshlangan bahor
Shalolalar bilan intilar pastga.

To'shab sohillarga jilvakor gilam,
Daryo bo'lib oqar Amu, Siriga.
Bahor o'lkasining qon tomiriga
Sharqirab kiradi fusunkor ko'klam.

QIZALOQ

Qo'g'irchoqdan bir zum nari ketmasdan
Erkalar, bag'riga bosar qizaloq.
Hayot nima, hali idrok etmasdan,
Go'dakligiga ham aqli yetmasdan,
Ona bo'laman deb o'sar qizaloq.
Taajjub, kim solmish uning

ko'ngliga,

Kirmoq qayda hali hayot yo'liga,
Ona allasiga qonmasdan hali,
Ertaga shu uyga beka bo'lgali
Supurgi tutadi jajji qo'liga.

Halitdan onalik mehr-shafqatin
Dilingga soldingmi, erka qizaloq?
Totib ko'rmay hayot bolu zaxmatin,
Mushfiq onalikning bor

mashaqqatin

Bo'yingga oldingmi, erka qizaloq?
Gulzor yashagandek g'uncha qatida,
Tomchida quyoshning jamolin ko'rdim.
O'ylasam o'y bitmas hayot haqida,
Shu jajji qizaloq tabiatida
Tabiatning buyuk kamolin ko'rdim.

CHUMOLI

G'ayrat kamarini beliga bog'lab,
O'zidan kattaroq cho'pni ortmog'lab,
Manzilga tez yetmoq yolg'iz xayoli —

So‘qmoq yo‘ldan borar
Chumoli.

Atrofiga boqmas, ishlar uzzukun,
Ko‘pning xirmoniga qo‘shmoq uchun
don...

Yo‘q,
Odam ajdodi bo‘lmagan maymun,
Chumolidan tarqalgan inson.

MENING YULDUZIM

Yosh ko‘nglimda orzularim mo‘l,
Quyosh erir yurak taftimga.
Men osmonga uzatganda qo‘l,
Sayyoralar qo‘nar kaftimga.

Tafakkurning po‘lat qushida
Ko‘z-ko‘z etib bu yoshlik ko‘rkin,
Cheksiz fazo — nur og‘ushida
Yiroqlarga uchaman bir kun.

Parvonadek o‘ynab, parpirab,
Atrofimni o‘rar yulduzlar.
Hayrat ichra yonib, yarqirab
Asta mendan so‘rar yulduzlar:
“Qanday yorug‘ yulduzsan, ajab,
Qanday porloq sayyoradirsan?
Yoki biror turkumdan ajrab
Biz yoqlarda overadirsan?”

Nechun kirding sho‘x davramizga
O‘tdek yonib hatto kunduzlar?..”
Shunda deyman:
Kimligim sizga
Bayon etay, tinglang, yulduzlar.

Tafakkurim — sinmas qanotim,
E'tiqodim — nur va oftob,
Men insonman, mening hayotim
Tarixlarda buyuk bir kitob.

Men insonman, qalbimda otash,
Quyoshdan toj, oydan taxt qurdim.
Men insonman, ko'hna, jafokash
Tuproq'imda mangu baxt qurdim.

Yiroqlarda, moviy ufqda,
Borlig'imni band etib manim,
Porlab turar dilbar bir nuqta,
O'sha yulduz — mening Vatanim.

Qayda parvoz etmayin o'zim,
Yodi bilan bo'lurman xurram,
O'sha mening tole yulduzim,
O'sha mening muqaddas kurram...

XORAZM QOVUNI

Dasturxonda Xorazmning
Qirqmasidan bir tilim,
Yulduzli ko'k sahnidagi
Hilolaga o'xshaydi.
Bu qirqmalar bizga atab
Sharbat to'la limmo-lim —
Muqaddas yer tutgan oltin —
Piyolaga o'xshaydi.

Ne piyola, shu zaminim
Qalbi deyman har birin,
Ona yerning tomiriga
Bandi payvand etilgan.
Saxovatli Amudaryo
Suvlaridan simirib,
Bobodehqon qo'llarida
Oro topgan, yetilgan.

Ta'riflamay mazasini,—
Totib ko'ring siz bir bor,
Hazoraspning boli kabi
Labingizda erigay.
Qirqma agar bo'lsa arzir
Toleidan minnatdor,
Unga Vatan nasib bo'lmish
Amudaryo yeriday.

Har kun tongda olisdagi
Do'stlar uchun armug'on —
Xorazmdan po'lat qushda
Parvoz etar qovunlar.
Balki uzoq qutbda ham
Yozilganda dasturxon,
Ko'hna diyor dovrug'ini
Ovoz etar qovunlar.

Shu o'lkaning farzandiman,
Faxrlansam arziydi,
Qirqmasiga bol tomizgan
Dehqon bilan barobar...
Bu she'r asli qovun so'ygan
Bog'bon otam qarziydi,
"Ma'qul" desa, boshim bo'lur
Osmon bilan barobar.

OYGA

— Osmon qizi suluv oydirman,
Ko'k sahnida oltin yoydirman.
Tunlar fonus tutib qo'linga
Termulaman sening yo'lingga.
Menga kelib yetarmisan deb,
Yerga olib ketarmisan deb.
— Tun qo'ynida porlagan oysan,

Meni imlab chorlagan oysan.
Senga borib yetganim bo'lsin.
Yerga olib ketganim bo'lsin.
Lekin bunda bor bir parivash
Qarashidan dillarda otash.
Yuzi uning mohi tobondir,
Ko'zi uning ofati jondir.
U qarshingda ko'rsatsa chiroy,
Ko'kka qaytib ketmaysanmi, oy?

OTAM YO'LIDAN

“Qosh-ko'zlaring otangga o'xshar”,
Deyishadi bilganlar doim.
So'ng xo'rsinib, qo'shib qo'yishar:
“O'xshamasin umring, iloyim”.

Otam tutgan mash'alni ushlab,
O'sha yo'ldan boraman men ham.
Qani endi otamdek yashab,
To so'nggi dam
                    unga o'xshasam.

SADOQAT

Keksa qarag'ayning
Ildizin ochib,
Tortdilar qo'sh arqon solib belidan.
Lekin u tuproqqa panjasin sanchib,
Sira qo'zg'almasdi
Ungan yeridan...
Nihoyat, gurs etib yerga quladi,
Butab, so'ng ko'tarib ketdilar,
                                    biroq —
U o'z panjasida olib jo'nadi
Yashagan yeridan
Bir siqim tuproq.

INSONIYAT TARIXI

(Sharq afsonasi)

Soylar kelur kumush tog'lardan,
Gul bo'ylari — chaman, bog'lardan.
Yer ko'ksidan oqar buloqlar,
El naqlidan chiqar saboqlar.
She'r quyilib yurakdan kelur,
Ertak ezgu tilakdan kelur...

1

Juda qadim zamonda,
Qobuliston tomonda
Bir podsho o'tgan ekan
Davron surib jahonda.
Butun umrin kechirib
Kayf bilan, safo bilan,
Ishi bo'lmagan ekan
“O'tkinchi” dunyo bilan.
Yillar o'tib nihoyat
Yoshi yetgach bir joyga,
Barcha ulamo ahlin
Chaqiribdi saroyga.
Debdi: Olamga kelib
Olam nedir, bilmadim,
Odam bo'lib yashadim,
Odam nedir, bilmadim.
Qirq yil podsholik qilib
Umrim o'tdi g'aflatda.
Qolganini ilmga
Sarf qilurman albatta.
Shuning uchun farmonim
Barcha bilimni to'plab,
Odam ahli yaratgan
Barcha ilmni to'plab,

Insoniyat tarixin
Jam qilib kitob yozing,
Yozganda ham batafsil
Va lekin shitob yozing.

2

Sohibqiron podshoning
Farmonin bajo etib,
Qirq faslda qirq olim
Qirq tuya kitob bitib.
Karvon bilan podshoning
Saroyiga eltmishlar.
Ta'zim bilan keltirib
Shohga taqdim etmishlar.
Demishlar, qullaringiz
Yuragining qoni bu,
Insoniyat tarixin
Eng qisqa bayoni bu.
Hayrat ichra debdi shoh:
Ko'p yozibsiz bunchalar.
Insoniyat tarixi
Uzunmidi shunchalar?
Kimga darkor buncha gap.
Sanjob qiling, ulamo,
Ko'pi bilan bir tuya
Kitob qiling, ulamo.
Yana ulug' podshoning
Farmonin bajo etib,
Insoniyat tarixin
Qirq bor muxtasar bitib,
Qirq donishmand saf chekib
Saroy tomon yurmishlar.
Podshoning qarshisida
Ta'zim qilib turmishlar.
Olimlarga debdi shoh:

Rahmat sizga, ulamo,
Barchasini o'qishga
Umrin yetmaydi ammo.
Shuning uchun, azizlar,
Tafsilotni kam qiling.
Bor ilmni yig'ingu
Bir kitobga jam qiling.

4

Qaytib yana qirq olim
Qirq faslcha o'ltirmish.
Qirq tuyalik kitobni
Bir kitobga keltirmish.
Ular yana saf chekib
Yo'l olganda shoh tomon,
Shoh o'lim to'shagida
Yotar ekan bu zamon.
Kitobni ko'rib debdi:
Rahmat sizga, ulamo.
Bir kitobni o'qish ham
Endi menga muammo.
Olimlarga boqibdi
Podsho ma'yus ko'z bilan:
"Mazmunin aytib bering
Ikki og'iz so'z bilan.
Eshitib o'lar bo'lsam
Qolmas edi armonim".
Olimlar donishmandi
Shunda debdi: Xoqonim,
Odamlar tug'iladi,
G'am chekadi, o'ladi.
Insoniyat tarixin
Mazmuni shu bo'ladi.

Shundan buyon o'tmishdir
 Qancha-qancha asrlar.
 Qancha-qancha avlodlar,
 Qancha-qancha nasllar.
 Dunyoga ne olimlar,
 Ne fozillar kelmabdi.
 Hech kim bu haqiqatni
 O'zgartira bilmabdi.
 Zamon-zamonlar o'tib,
 Bizning zamon keldi-yu,
 Olamga quyosh bo'lib,
 Istiqlolim kuldi-yu,
 Qadimdan qolgan bu gap
 Afsona bo'lib qoldi.
 G'am-anduh odamlarga
 Begona bo'lib qoldi.
 Odamzod tarixida
 Ortga qaytish bo'lmaydi.
 Odamlar tug'iladi,
 Kurashadi, o'lmaydi.
 Har bir inson yo'lchidir
 Porloq asr yo'lida.
 Haqiqat mash'ali bor
 Odamzodning qo'lida.

SO'NGAN YULDUZLAR

Koinot qa'ridan
 Million yil yurib,
 Bukun derazamga
 Qo'ngan yulduzlar!
 Ming yillar ilgari
 Taratgan nurin,
 Ming yillar ilgari
 So'ngan yulduzlar!

Kim aytar sizlarni
Umri bitgan deb,
Hamon ko'k sahnida
Porlab turibsiz.
Jozibalar bilan
Ko'zlarni tortib,
Imlab, o'zingizga
Chorlab turibsiz.
Sizga termilurman
Kechalar bedor,
Ajib qismatingiz
O'ylab qolurman.
Necha asrlarga
Umri poyidor
Buyuk ustozlarim
Yodga olurman.
Ular ham siz kabi
Yongan bir zamon.
Yonib ado bo'lgan
Sizlardek,
                        ammo
Avlodlar yo'lini
Yoritar hamon
Ular qachonlardir
Taratgan ziyo.

★ ★ ★

Bahor.
Barqut kiyib bezandi bog'lar,
Sahrolar ko'ksiga taqdi qizg'aldoq.
Quyosh etagiga oq bulut bog'lab,
O'rik shoxlarida qovurdi bodroq.
Yellar olib qochdi qishning xobini,
Barglar chapak chalib, uyg'ondi shodon.

Butoqlarga qo‘nib, gul kitobini   ~ - ~
Varaqlashga tushdi bulbul — g‘azalxon...

Bugun koinotda ezgu bir tashvish,
G‘uncha gul bo‘lay deb ko‘zin ochadi.
Musicha oldidan bir dona cho‘pni
Chumchuq uyasiga olib qochadi.

Xaydalgan daladan bir xas ortmoqlab —
Chumoli yugurar — u ham tirik jon.
Shoshilib chopadi tabib irmoqlar,
Yerning tomiriga quymoq uchun qon...

Ona tuproq esa kuz tashvishida,
Yuksak xirmonlarga siynasi yuklik.
Uning sokingina tin olishida
Bordir onalarga xos bir buyuklik.

UKAMNING “JANGI”

Ukam minib “saman ot”ini,
“Qilich” ushlab chiqipti jangga,
Beshta dushman samolyotini
Yiqitdim, deb maqtandi menga.
Avvaliga kuldim rosa ham,
Hazildir deb ukam so‘zlari.
So‘ng hovliga chiqib qarasam,
Yotar edi besh o‘lik ari.

OLMA

Meva berdi yetilib bu yil
Men bog‘imga o‘tqazgan nihol.
Mevalarki, cho‘g‘day qip-qizil,
Husni yoqut, shirinlikda bol.

Lablaridan tomizib sharbat,
Ol, ye, deydi, armonda qolma!

Lekin shunga hayronman faqat,
Nega uni deydilar “olma”?

Olma eksa bog‘iga har kim,
Mehmoniga ol, ye, demasmi?
“Olma” mening mehmondo‘st
xalqim —

Odatiga yot so‘z emasmi?

Meva berdi yetilib bu yil
Men ardoqlab o‘stirgan nihol.
Olmalarki, shafaqday qizil,
Lekin nomi olma emas, ol!

YANGI YIL ARCHASIGA

Buncha ham chiroylisan,
Yam-yashilsan har qachon.
Yangi yilning ko‘rkisan
Sevimlisan, archajon.

Qish boboning uyida
Aziz mehmon — ko‘klamsan.
Bukun uning to‘yida
Ayniqsa soz — ko‘rkamsan.

Ko‘ylagingga juda ko‘p
Zar tugmalar taqilgan,
Shoxlaringda qizil, ko‘k...
Lampochkalar yoqilgan.

Bo‘yim yetmas shoxingga
Lekin, ey, archajonim,
Tabelimda bor senga
Atab tizgan marjonim.

Senga deb tizgan marjon
A‘lo baholarimdir.

Kel, taqib qo'yay, archam,   ?   -
Shoxlaringni egib tur.

NUTQ HAQIDA

Har so'zida "bu", "anu",
"Haligi", "so'ng", "anaqa".
"Bu-bu", deydi — nima bu.
"Unaqa"si — qanaqa?

Tiliga kelib qolgan
So'zdan qayta olmasa,
"Bu" qo'shmasdan savolga
Javob ayta olmasa.

Gohi qovushmay so'zi,
Gapidan to'xtab qolsa.
Yaxshi bilsa ham o'zi,
Zo'rg'agina "3" olsa.

O'zingiz o'ylab ko'ring,
Nima bu, qanaqasi?
Qachon qolar O'tkirning
"Nima", "bu", "anaqasi"?

Odatlanganman deding,
To'g'ri, hamma gap shunda.
Lekin, axir, o'z tiling
O'zingga bo'ysunsin-da!

To'g'ri, aniq gap tuzib
Javob bergin so'roqqa.
Xizmat qilsin har so'zing
Fikringni to'latmoqqa.

Mazmun nomli mo'ljalga
So'z — otilgan o'q bo'lsin.

Nishonga tegmay qolgan
Bitta o'q ham yo'q bo'lsin.

Do'stim O'tkirjon, buni
Yodingda tut har doim,
Otashin notig'ini
Minbarlar kutar doim.

CHEVAR QIZ

Jajji Lola paxta terdi,
Endi demang u go'dak.
Bir hovuchmas, bir do'ppimas,
Terdi rosa bir etak.

Torozibon amakisi
Olar ekan paxtani,
Chevar qiz deb, shirin qiz deb,
Asal qiz deb maqtadi.

Jajji Lola uyga qaytar,
Yengil uchar qadamlar.
Nega, qancha terding, qiz, deb
So'ramaydi odamlar?

Ko'zlariga qarab borar
O'tgan-ketgan hammaning.
Hech kim so'rmas, nima dedi
Toroziyon amaking?

Ariqchadan yuzin yuvdi,
Sochlarini taradi.
So'ngra xurmat taxtasiga
Sekin borib qaradi.

Nomlari bor Gulsum opa,
Nuri, Xayri xolaning.

Hamma boru, nimagadir,   . . .
Ismi yo'qdir Lolaning.

Avval bir oz o'ksidi u,
Keyin esa o'yladi:
Mayli, bir kun uning nomi
Shu qatorda bo'ladi.

Hozir xurmat taxtasida
Mayli, nomin ko'rmasin.
Bugun qancha terding qiz, deb,
Mayli, hech kim so'rmasin.

Baribir, u paxta terar,
Chunki bilar, bu kerak.
Terar har kun bir do'ppimas,
Bir kuchoqmas, o'n etak.

Lolaxonni gazetaga
Yozmasa ham bo'ladi.
U chevar qiz, u shirin qiz,
Buni hamma biladi.

KUNLAR SEKIN O'TADI

So'raydi mendan ukam,
Aka, kitob olib ber.
So'zin qaytarmay men ham,
Olib berdim alifbe...

Bukun tayyorlik ko'rar
Ukam katta bayramga.
Goh maktab vaqtin so'rar,
Goh tayinlar ayamga:

— O'sha kun uxlab qolib
Maktabdan kech qolmay-a,
Ertalab tura solib,
Meni uyg'oting, aya.

Sevinch sig'mas ichiga,
O'quvchi bo'lar ukam.
Uning bu sevinchiga
Sherik bo'laman men ham.

Xitoyi qog'oz o'rar
Ukam kitob, daftarga.
Go'yo hozirlik ko'rar
Juda uzoq safarga.

U maktab orzusida
O'tkazadi tunlarni.
Hattoki uyqusida
Sanab chiqar kunlarni.

Zo'r quvonch bilan ukam
Sentyabrni kutadi.
Kutgan sari kunlar ham,
Qarang, sekin o'tadi.

SHARQ ERTAGI

Tun.
G'arib kulbada
G'amgin tebranar g'am,
Ko'zlarini yummaydi go'dak.
— Nima deysan, qo'zim,
Nima deysan, erkam?
— Ona, menga so'ylab ber ertak.

Ertak, dostonlarga
Qancha boy bu olam.
Qanchalar ko'p Sharqda afsona!
Aytgan bilan bitmas —
Ming bir kechalar kam,
Qay birini so'ylasin ona?!
Yo Bahrom ertagi,

Yoinki "Chor darvesh"—
Ozodbaxtning qissasini?
Yoki Aloviddin
Va yo Xusrav Parvez,
Yo Jamila erk sasinimi?..

— Uxla, jonim, erkam,
Uxla, ko'zim nuri.
Qo'zichog'im, ko'zlaringni yum.
Men ertak so'ylayin.
Shirin tushlar ko'rib,
Sen dilbandim, orom ol bir zum.

"Uzoq-uzoqlarda
Ko'k dengizlar uzra
Tomchilardan o'q qilar bulut.
Dahshat bilan kelib
Tog' ustiga, so'ngra
Qoyalarga do'q qilar bulut.

Oq soch cho'qqilarning
Yoqasidan tutib,
Chaqmoq bilan urib o'tadi.
Tog'lar bosh egmagach,
G'azab bilan bulut
Qoyalarni o'qqa tutadi.

Taslim bo'l, der —
Qo'lga qilich olib,
Taslim bo'l, der ko'tarib suron...
Bulutning ketidan
Ortiq dahshat solib,
Hushtak chalib keladi bo'ron.

Deydi: "Men borliqni
Tilka-tilka qilay,
Qora ko'lka solay jahonga"...
Ammo cho'qqilar tik,

Boqar ishonch bilan
Kelajakka,
Quyoshga,
Tongga...

Bir nafas jim qoldi
Ona nedir o‘ylab.
— So‘ng ne bo‘ldi, so‘yla, onajon?
Sharq ertagin so‘ylab,
Ona ko‘z oldida
Ertagi Sharq bo‘ldi namoyon.

“Mana quyosh chiqdi,
Olam nurgà to‘lib,
Bulut uzoqlarga yo‘qoldi.
Etaklari uning
Pora-pora bo‘lib
Qoyalarda chuvalib qoldi”...

Uxla, jonim erkam,
Uxla, ko‘zim nuri.
Qo‘zichog‘im, ko‘zlaringni yum,
Borliq jimjit. Go‘dak —
Shirin tushlar ko‘rib
Uyqusida qilar tabassum.

OYGA UCHSAK...

— Oyga uchsak, Xoljinni ham
Olamizmi?
— Hamma uchsa, axir oshnam,
Qolamizmi?

— Arg‘imchoqdan qo‘rqding, Xoljon,
Ko‘rmaysanmi!
Uchar bo‘lsak Marsga tomon,
Qo‘rqmaysanmi?

— Do‘stlar sizni hech uyatga...
Qo‘yarmidim?!
Anvar o‘zi qo‘rqitmasa,
Qo‘rqarmidim?!

DARAXTLAR SUHBATI

Q a r a g ‘ a y

Bo‘yin cho‘zib
Qarag‘ay
Yon-atrofga
Qaragay,
Der u:
Barcha daraxtdan
Baland akang —
Qarag‘ay.

T e r a k

Men terakman,
Terakman.
Men hammaga
Kerakman.
Osmon mening
Yelkamda.
Men olamga
Tirgakman.

M a j n u n t o l

Boshim egik
Majnunhol,
Majnuntolman,
Majnuntol.
Dam olsangiz
Soyamda,

Men sizlardan
Mamnun tol.

Archa

Men archaman,
Archaman.
Men xursandman
Barchadan.
Atrofinda
Aylanib
Hech charchamang,
Charchamang!

Olm a

Men sizlarning
Olmangiz,
Xomligimda
Olmangiz,
Nortojiga
O'xshab so'ng
Voy qornim, deb
Qolmangiz!

O'rik

Qantak o'rik
Otim bor,
Xo'p mazali
Totim bor.
Mag'izimga berkitgan
Qantim bor,
Novvotim bor.

Shaftoli

Sariq, oq shaftoliman,
Zarg'aldoq

Shaftoliman,
Maqtanib o'ltirmayman,
Manandoq
Shaftoliman.

Yong' oq

Miya kabi
Shaklim bor,
Boshim to'la
Aqlim bor.
Meni yegan
Donishmand
Bo'lur degan
Naqlim bor.

Nashvati

Meni derlar
Nashvati,
Sharbatlarning
Sharbati,
Mazalarning
Mazasi,
Lazzatlarning
Lazzati.

Gilos

Men gilosman,
Quloq sol,
Rangim olu
Totim bol,
Topsang qo'shalog'imni
Qulog'ingga
Taqib ol.

BIR YOLG'ONDAN QIRQ YOLG'ON

Kaminai kamtarin —
Falonchiyev Falonchi.
Men bir o'zim rostgo'yman,
Qolgan hamma — yolg'onchi.

Yoshimni so'rasangiz,
Yuz oylik chaqaloqman.
Qotmadan kelgan daroz,
Pakana baqaloqman.

Xush ko'rganim muzqaymoq,
Hammomga tushib yeyman.
Ustiga murch sepib,
Sho'r bodring qo'shib yeyman.

Dimlab yesang — soz uzum,
Xom yemakka sholg'omdir.
Teskarisin aytsalar,
Ishonmanglar, yolg'ondir.

Yana bir suyganim — ov,
Amakim bilan birga
Har yakshanba chiqamiz
Baliq oviga qirga.

Qo'shtig'li miltiq bilan
Sazanlarni otamiz.
Tunab qolsak, laylakning
Uyasida yotamiz.

Derlar: o'g'lon yoshidan,
Menga haqiqat doya.
Umrinni bir boshidan
Qilay sizga hikoya.

Kelishim bo'lganda shart
Men kamina olamga,
Onamning vaqti bo'lmay
Yalinibdi xolamga.

Xolam buvinga aytib,
Buvim yangamga aytib,
Yangam ammamga aytib,
Ammam hammaga aytib,

Hammaning vaqti bo'lmay,
O'rtada chiqib janjal,
Omadim kelmasa sal —
Qolar edim tug'ilmay.

Otam sho'rlik ayrilib
Cho'ntakdagi boridan,
Meni sotib olibdi
Chorshanba bozoridan.

Xola, xolingiz qalay?
Alam qilsin, ammayoy!
Tug'masangiz, tug'ilmay
Qolarmidi Jumavoy?

Bilib qo'ysin elu yurt,
Men dunyoga kelgan kun
O'ttiz birinchi fevral,
Soat ikki kechqurun.

Beshikda yotganimda
Bir voqea yuz bergan.
Aytib beray,
Jumavoy
Rost aytishga so'z bergan.

So'rg'ichim so'rib yotsam,
Eshikni ochib to'g'ri

Men yotgan uyga kirdi
Qora barzangi o'g'ri.

Taxtlangan ko'rpalarni
Bir-bir olib tashladi.
Bisot sandiqni ochib,
Shoshmay tita boshladi.

Sho'rlikning xabari yo'q
Qarab turgan kishidan,
Men kuzatib turibman
Govrapesh tirqishidan.

Qulay fursat kelishin
Mo'ljalayman uzoqdan.
Asta-sekin qo'limni
Bo'shataman qo'lbog'dan.

Sandiqni titib bo'lib
Kelgach beshik qoshiga.
Sumak bilan tushirdim
O'g'rining qoq boshiga.

Barzangi gurs yiqildi,
So'ng turib qochib qoldi.
Shoshganidan eshik ham,
Sandiq ham ochiq qoldi.

— Ey, nomard,— deb
qichqirdim,—
Qochsang urib shataloq.
Eshikni yopib ket-da,
Shamollaydi chaqaloq...

Bu birinchi hikoyam,
Qurboningiz bo'layin.
Sizni bir bor aldasam,
Til tortmayin o'layin.

So'zga bering e'tibor,
"Bir bor" dedim, "ming
bor"mas
Meni aqli butunlar
Yolg'onchiga chiqarmas.

Ichim to'la hikoya,
Qirqtasini aytaman.
Dam olinglar, xozircha
So'zimni to'xtataman.

SHUM BOLA

Shundoq dedi, qulluq qilib,
Gapni qo'yib joyiga
Yangi zamon Shum bolasi
Yangi zamon Boyiga:

"Qoshingizga yana keldim,
Quloq soling, Boy ota,
Sidqidildan xizmat qilay,
Ishga oling, Boy ota.

Fazilatim ko'pdir, yana
Aybimni ham aytganman.
Lekin endi yangi zamon
Men yolg'ondan qaytganman.

Chunki endi yolg'onni hech
Aybgina deb bo'lmaydi.
Aldaganni balo urmas,
Aldangan ham o'lmaydi.

Innaykeyin demay turing,
Quloq soling, Boy ota.
Sidqidildan xizmat etay,
Ishga oling, Boy ota.

O'n kishilik mehnat qilib,
Parcha nonga to'yaman.
Bir aybim bor, faqat ba'zan...
Rost gapirib qo'yaman.

Boy otaning jahli chiqdi,
Dedi, ko'nglim zormidi?
Yolg'oningga chidab edim,
Rost gaping ham bormidi?

Yo'qol, seni ishga olsam
Xonavayron bo'laman.
Yolg'oningdan omon qoldim,
Rost gapingdan o'laman!

G'azab bilan hassasini
Qo'lga oldi Boy ota.
Yangi zamon Shum bolasin
Quvib soldi Boy ota.

QUMURSQALAR JANGI

Bir tup olma uzra kecha
Juda katta jang bo'ldi,
Boshlar ketdi necha-necha,
Necha oyoq lang bo'ldi.

Hasharotlar urushgani
Dahshat ekan,
Qaradim.
Oxir bitta qumursqani
Ushlab olib so'radim:
So'yla,
Nechun bu mojaro?
Nimadandir bu nifoq?
Qumursqalar ahli aro
Zo'r edi-ku ittifoq?

Qumursqavoy dushmanidan
Uzib olgan oyoqni —
Tuflab
Odam tili bilan
Tushuntirdi nifoqni.

“Asli bizlar
Bir tan, bir jon,
Bir uyadan chiqqanmiz.
Bir cho‘p topsak,
Ko‘rsak bir don,
Bir kavakka yiqqanmiz.

Shu paytgacha bir saf bo‘lib,
Ne ish qilsak teng qildik.
Bugun bir ish sabab bo‘lib,
Uch guruhga ayrildik.

Kecha bir gap topdi bizning
Tungi soqchi — tingchimiz.
Eshitdigu hammamizning
Barbod bo‘ldi tinchimiz.
U tun bo‘yi bedor bo‘lib
Ko‘kka qarab yuribdi.
Unda sonsiz don sochilib
Yotganini ko‘ribdi.
Qumursqalar bugun tongda
Eshitib bu xabarni,
Yo‘lga chiqdik o‘sha onda
Kechiktirmay safarni.
Ahd qilganda yor deya baxt,
Tuproq oshdik,
Qum oshdik,
Nihoyat, shu katta daraxt
Tanasiga tirmashdik.

Maqsadimiz shu narvondan
Yetmoq edi osmonga...
Ammo bir yo'l
Nogahondan
Bo'lindi uch tomonga.

Bir saf yo'lni o'ngga burdi,
Boshqa yo'lga boqmadi.
Bir saf esa chapga yurdi,
O'ng ularga yoqmadi.

Men tanladim o'rta shoxni,
Eng to'g'ri yo'l menga shul.
Ergashtirib ming hamrohni
Tik osmonga soldim yo'l.
Ammo qanot qoqdi darg'a,
G'azab bilan bong urdi.
O'ngu so'ldan ketganlarga.
Qayting, deya buyurdi.

So'ng dedi:
"Biz qumursqalar
To'g'ri yo'ldan yuramiz.
Kim shu yo'ldan yurmasa gar,
Bitta qo'yman qiramiz.
Burg'u chaldi bizning podshoh,
Jangga kirdik barobar.
Shundan daraxt bo'ldi janggoh,
Mozor bo'ldi sarosar".
Diqqatimni tortdi shu payt
Qanotli shoh qumursqa.
Uchib-qo'nib, u paydar-pay
Chorlar edi urushga.

Qarab turdim bir nafas tek,
So'zi qiziq ko'rindi,

Yaqin borsam,
Temuchindek.
Ko'zi qisiq ko'rindi.

Uzoq-yaqin tarixlarga
Meni xayol uchirdi.
Ko'p dahshatni mitti darg'a
Xotiramga tushirdi.

Chidolmadim.
Chertki solib
Yo'qotdim bu badbaxtni.
So'ng
Supurgi, ohak olib
Oqlab qo'ydim daraxtni.

NAYNING QISMATI

Nay dastavval navo bo'lib,
Kirdi dilu o'ylarga.
Hamma unga shaydo bo'lib,
Olib ketdi to'ylarga.

To'ylarda u qildi nola,
El undan zavq simirdi.
Vaqt o'tib nay —
Kamtar bola
O'zni qo'ydi, semirdi.

Bora-bora avvalgidek
Yonishlari qolmadi.
Muxlislarning har galgidek
Olqishlari qolmadi.

Lekin taqdir uni oshno —
Qilgan edi kuylarga.
Sur nay nomin oldi,
Ammo
Boraverdi to'ylarga.

Tug'ilsa qay uyda go'dak,
Xabar topib beshikdan,
Navo chalib, deb muborak,
Kelaverdi eshikdan.
Xotin-xalaj chuvvos qilib,
Bolalar shod zerikmay.
Goh g'iyqillab,
Goh bo'g'ilib,
Kuylayberdi sobiq nay.
Oxiri u qarib qoldi,
Bo'g'ildiyu tamog'i,
Ham ovoz,
Ham ko'zdan qoldi,
Bitdi tamom qulog'i.

Lek, baribir,
Yoshlikdagi
Iste'dodi uchun ham,
Halol xizmat,
Pok yuragi,
Pok ijodi uchun ham —
Saqlar uni el nazarda
Hurmat qilib qo'yadi,
Kar nay katta sayllarda
G'at-g'at qilib qo'yadi.

SO'Z O'YINLARI

Ikkichivoy ikki oldi,
jilmaydi.
Ikkinchi yil ikkinchidan
jilmaydi.

Oq olma yoz tugamasdan tugadi,
Endi sho'rlik duvarak gul
tugadi.

Hamma a'zodan burun
Eshikdan kirar burun.
Ayo do'stlar, shuning-chun
Burunning oti burun.

Bizda pashsha g'uj-g'uj,
talay-talaydur,
Talay bo'lgach, ne qilardi,
talaydur.

Cho'k deganda cho'kadigan tuyadir,
Chunki tuya tuyaligin tuyadir.
Sen gapimga quloq solib qo'y,
uka,
Tuya bo'lma, qo'ylikni ham qo'y,
uka.

Qora daryo qora bo'lib oqardi,
Norin bilan qo'shilgach, sal
oqardi.
Sirdaryoning mana shunda siri
bor,
Tiniqning loyqaga ta'siri bor.

* * *

Aytib bo'ldim so'nggi qo'shiqni,
Jo'nab ketdi quyosh ham asta.
Alvon ko'ylak kiygan ufqning
Etagida qoldi guldasta.

Quchoq ochar farahli bir tun,
Ko'z oldimda yana bir chaman —
Xayrli kech —
Tong bilan, do'stim,
Yana bir she'r o'qib beraman.

MUNDARIJA

“Men jilg‘aman”	3
Armon	3
Ona tilim o‘lmaydi	3
Tog‘ bilan suhbat	5
Chanoqlarga qo‘ngan yulduzlar	6
Buloq	6
Ona tuproq	7
“Kun tog‘ o‘rkachiga...”	7
Qizaloq	8
Chumoli	8
Mening yulduzim	9
Xorazm qovuni	10
Oyga	11
Otam yo‘lidan	12
Sadoqat	12
Insoniyat tarixi	13
So‘ngan yulduzlar	16
“Bahor...”	17
Ukamning “jangi”	18
Olma	18
Yangi yil archasiga	19
Nutq haqida	20
Chevar qiz	21
Kunlar sekin o‘tadi	22
Sharq ertagi	23
Oyga uchsak	25
Daraxtlar suhbatlari	26
Bir yolg‘ondan qirq yolg‘on	29
Shum bola	32
Qumursqalar jangi	33
Nayning qismati	36
So‘z o‘yinlari	37
“Aytib bo‘ldim...”	38

Maktab kutubxonasi

Adabiy-badiiy nashr

ERKIN VOHIDOV

MENING YULDUZIM

She'rlar

*Muharrir Jonibek Subhon
Musavvir E. Nurmanov
Badiiy muharrir A. Kiva
Texnik muharrir T. Smirnova
Musahhah F. To'ychiyeva*

IB № 37902

Bosishga 04.04.2000 da ruxsat etildi. Bichimi 84x1081/32. Tayms garnitura.
Ofset bosma. 2,10 shartli bosma toboq. 1,8 nashr bosma tobog'i.
Jami 3000 nusxa / 095-raqamli buyurtma. 3—2000 raqamli shartnoma.
Bahosi shartnoma asosida.

**O'zbekiston Respublikasi Davlat matbuot qo'mitasining
G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti,
700129, Toshkent, Navoiy ko'chasi, 30.**

**O'zbekiston Respublikasi Davlat matbuot qo'mitasining 1-bosmaxonasida
bosildi. 700002, Toshkent, Sag'bon ko'chasi, 1-berk ko'cha, 2-uy.**